

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Υπό του Κ. ΜΙΝΟΥ Κ. ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗ

Τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Μαΐου τοῦ 1941, πού ὁ ἐπίδρομεὺς τοῦ Βόρρα κατάρρακτος καὶ ἀνατρέπων τὰ πάντα, μετὴν ὑπερυχὴν τῶν δυνάμεων του, καὶ ἰδίως μετὰ ἀτελείωτα σμήνη τῶν ἀεροπλάνων του, κατέλαβε τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, ἡ Κρήτη ἐθεωρεῖτο ἀπόρητος.

Δι' αὐτὸ ἀπὸ τῆς 23ης Ἀπριλίου — ὅτε εἶχε προδικασθῆ ἡ ἐκβάσις τοῦ ἑλληνογερμανικοῦ πολέμου — ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ κυβέρνησις, διὰ νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Ἄξονος, κατέφυγον εἰς τὴν Κρήτην, τὸ ἀκραῖον ἑλληνικὸν φρούριον, μετὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς κατοίκους του, μετὴν θάλασσαν πού τὸ περιέβρεχε, τὸ μόνον ἐλευθέρων τμήμα τῆς χώρας, πού ἐτάχθη ὑπὸ τῆς Μοίρας ὡς ἡ Κιβωτὸς τῶν ἑλληνικῶν πεπρωμένων.

Δυστυχῶς, ἀπὸ τὴν Κρήτην ἐλείπεν ἡ Κρητικὴ Μεραρχία, ἡ ὁποία εἰς τὴν Τρεπείναν τῆς Ἠπείρου, ἀγωνιζομένη κατὰ τῶν Ἰταλῶν, εἶχε καλύψει τὰ ὅπλα τῆς μετὰ τὴν δάφνας. Ἐλείπε δηλαδὴ ὁλόκληρος ἡ ἀλκιμος νεότης τῆς νήσου.

Ἄλλ' ἂν ἐλείπεν ἡ στρατευομένη νεότης τῆς νήσου, ὑπῆρχεν ἡ Κρητικὴ ψυχὴ. Καὶ αὕτη ἐκάλεσεν εἰς γενικὸν συναγερμὸν τοὺς ἀνήθους νέους, τοὺς περασμένους τῆν ἡλικίαν ἄνδρας, τὰς γυναῖκας ἀκόμη. Ὁ Κρητικὸς αὐτὸς κόσμος, ὁ ὁποῖος δὲν ὤπλισθη ἐγκαίρως, ὄχι ἐξ αἰτίας του, διὰ νὰ εἶναι ἔτοιμος εἰς κάθε περιπτώσειν, ἐπλασιώσε τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς Κρήτης, τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων πού εἶχε διακομισθῆ εἰς τὴν νήσον, τοὺς ὀλίγους νεοσυλλέκτους τῆς Π. Ἑλλάδος πού ἐπρόφθασαν καὶ διέπλευσαν τὸ πανταχόθεν βαλλόμενον πέλαγος καὶ τὰ ἐκεῖ Νεοζηλανδικὰ στρατεύματα. Ὁ λιγάρημα αὐτὰ τὰ τμήματα, ἀτελῶς ὤπλισμένα, μετὰ ὄχι ἀρκετὰ πολεμφοδία, ἀπέτελεσαν τὴν φρουρὰν τῆς νήσου. Καὶ ἡ ἐργασία τῆς ἀνασυντάξεως τοῦ ἐλευθέρου κράτους, πού δὲ συνέχιζε τὸν ἀγῶνα, πλησίον τῶν συμμάχων, ἤρχισεν ἐντατικῶς εἰς τὰ Χανιά.

Εὐθὺς ὁμοῦ ὡς ὁ Γερμανὸς ἐγκατεστάθη εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ κατάρραξεν τὰ ἐπισκευασθῆ τὰ ἀεροδρόμια τῆς Πελοποννήσου, συνέχισεν τὸν «στρατησιαὸν» τοῦ πολέμου. Ἡ Κρήτη, γέφυρα Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, Νότου καὶ Βόρρα, ὄχυρον ἀνασχέσεως τῶν πολεμικῶν τῶν Βρετανῶν κατὰ τοῦ Ἄξονος εἰς τὴν Ἀφρικὴν, προπύργιον τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, δὲν ἔπρεπε νὰ παραμεινῆ εἰς χεῖρας τῶν Ἀγγλῶν. Καὶ ὁ ἐπίδρομεὺς ἤρχισεν τὴν ἐπίθεσίν του.

Ἡ ἐπίθεσις αὕτη, προετοιμαστικὴ μεγαλύτερος ἐκτάσεως ἐπιχειρήσεως, ἤρχισεν μετὰ τὰ ἀεροπλάνα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Μαΐου. Καὶ ἐφ' ὅσον ἐπενοῦσαν αἱ ἡμέραι ἐνετεινέτο. Σμήνη ἀεροπλάνων ἐφευγὰν κάθε στιγμὴν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ ἀπὸ τὰ Πελοποννησιακὰ ἀεροδρόμια καὶ ἐδημιούργουν σύγχυσιν καὶ ταραχὴν εἰς τὴν ἀναδημιουργουμένην Ἑλλάδα τῆς Κρήτης.

Ἀπὸ τῆς 15ης ὁμοῦ Μαΐου συνεχῶς ἡ ἀεροπορικὴ ἐπίθεσις τῶν Γερμανῶν ἐπικινώθη. Ἀδιακόπως σμήνη ἀεροπλάνων ἐκηλίδωναν τὸν γαλάζιον οὐρανὸν τῆς Κρήτης καὶ ἐρριχναν κατὰ μολύβι, ὄχι μόνον ἐναντίον τῶν στρατιωτικῶν στόχων, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων καὶ τῶν μεμονωμένων ἀκόμη ἀγροτῶν, πού εἰργάζοντο εἰς τὴν ὑπαίθρον.

Δὲν ἐχρειάζετο θεογνωσία διὰ νὰ ἐνοήσουν οἱ ἐλεύθεροι πολιορκημένοι τί τοὺς ἀνέμενε. Ἡ θάλασσα δὲν ἦτο ἐπιπόδιον διὰ τὸν κατακτητὴν. Ἐκυριάρχει τοῦ ἀέρος. Καὶ τὰ Πελοποννησιακὰ ἀεροδρό-

μια δὲν ἀπέχον οὔτε ἡμίσειαν ὥραν διὰ τὰ ἀεροπλάνα του.

Ἡ ἀμυνα τῆς μεγαλονήσου διωργανώθη ἐν τάχει. Ὁ Νεοζηλανδὸς στρατηγὸς Φρέμπεργκ, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα θὰ μείνῃ αἰωνίως συνδεδεμένον μετὰ τὴν Κρητικὴν ἱστορίαν, ἠγήθη τῆς «Μάχης τῆς Κρήτης». Ἐπήνδρωσε τὰ ἡμιτελῆ ἀεροδρόμια πού εἶχε, κατένειμεν εἰς ἐπικαίρους θέσεις τοὺς ἄνδρας του. Καὶ ὤπλισεν μετὰ ὀλίγα τυφέκια πού διέθετε τοὺς ἀναριθμητοὺς Κρητικοὺς πάσης ἡλικίας, πού ἀντὶ νὰ κρυβοῦν εἰς τὰ καταφύγια καὶ τὰ ὄρη, ἐσπευδὸν πρὸς κατάταξιν, ἀφηφούντες τὸν θάνατον πού ἐσκόρπιζαν τὰ ἀεροπλάνα τῶν Γερμανῶν.

Ἡ 20ῆ Μαΐου 1941 ἐσημειώθη ὡς ἡ μέρα ἐνάρξεως τῆς μεγάλης ἐπιθέσεως τοῦ ἐχθροῦ ἐναντίον τῆς νήσου. Ἀπὸ τὸ πρῶτὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς τὰ γερμανικὰ ἀεροπλάνα κατὰ πικνύτητα σμήνη ἤρχισαν νὰ ἀδειάζουν ἀδιακρίτως τὰς βόμβας των καὶ ἄλλα τὰ διεδέχοντο ἀμέσως. Κόλασις πυρός!

Ἄλλ' οἱ Κρητῆς, Παλαιοελλαδίται, Νεοζηλανδοὶ καὶ Βρεταννοὶ ἀγωνίζονται ὑπέροχα. Ἡ ἀνδρεία συνέχει τὴν συγγνήν δύναμιν.

Οἱ πρώτοι ἀλεξιπτωτιστοὶ τοῦ ἐχθροῦ πού τοὺς ἄφιναν εἰς τὸν ἀέρα τὰ ἀεροπλάνα των, φανεύονται πρὶν ἢ καταρῶσθαι νὰ πατήσουν τὴν γῆν. Ἄλλοι τοὺς διαδέχονται. Καὶ οἱ ἄλλοι ὁμοῦ φανεύονται. Τὰ πολυβόλα τῶν ἀεροπλάνων δὲν τρομάζουν τοὺς γυναικίους. Μάχονται καὶ ἐναντίον ἐκείνων πού καταρῶσθαι νὰ πατήσουν τὴν γῆν, νὰ σχηματίσουν μίαν φωλεάν νὰ κυριαρχήσουν.

Φωτιά καὶ σίδηρον βρέχει ὁ οὐρανός. Φωτιά καὶ σίδηρον ὅσοι ἐχθροὶ ἐπάτησαν καὶ τὴν γῆν. Μα οἱ ἐλεύθεροι πολιορκημένοι σκορπίζουν τὸν θάνατον. Χιλιάδες σκοτώνονται οἱ Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτισταί. Χιλιάδες πληγώνονται. Ἄλλοι παραδίδονται μετὰ χαμένον τὸ ἦθικόν των.

Ἄλλ' ὁ ἐχθρὸς δὲν ἀποκόμνει. Ἀφθονοῦν τὸ ἔμψυχον καὶ ἀψυχον ὑλικόν του καὶ ἐλάχιστα οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ φρουρίου τῆς Κρήτης.

Δέκα ἡμέραι περνοῦν. Ἡμέραι πυρός καὶ θανάτου. Τὸ Ρέθυμνον, τὸ Ἡράκλειον καὶ αἱ περιφέρειαι τῶν ἀγωνίζονται λαμπρῶς. Κυριαρχοῦν. Συντρίβουν τὸν ἐπιδρομέα. Ἄλλ' εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Χανίων, ὅπου ὁ κατακτητὴς ἔχει ἀνασκαφῆ μετὰ πάντα, ἡ ἀμυνα κάμπτεται. Τὰ πολεμφοδία ἐξητληθήσαν, τὰ σπῆτια ἐγκρεμίσθησαν. Πυρκαϊαὶ μαίονται παντοῦ.

Καὶ τότε οἱ ἐχθροὶ ὁρμοῦν εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς νήσου. Μετὰ τὴν δεκάτην ἡμέραν κατακτοῦν τὰ καπνίζοντα ἐρείπια. Ἄλλ' ὅσοι δὲν ἐπέσαν εἰς τὴν «Μάχην τῆς Κρήτης», ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐτραπήσαν πρὸς τὰ βουνά. Ἐκεῖ συνέχισαν τὸν ἀγῶνα, ὅπως ἡ ἐλευθέρη ἑλληνικὴ κυβέρνησις, πού κατέφυγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὸν συνέχισεν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.